

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Første Afdeling)

21. maj 2015*

»Appel — EF-sortsbeskyttelse — EF-Sortsmyndigheden (CPVO) — forordning (EF) nr. 2100/94 — artikel 20 og 76 — forordning (EF) nr. 874/2009 — artikel 51 — anmodning om indledning af en procedure om ugyldiggendelse af en EF-sortsbeskyttelse — princippet om oplysning af sagen ex officio — proceduren for EF-Sortsmyndighedens appelkammer — væsentlige beviser«

I sag C-546/12 P,

angående appel i henhold til artikel 56 i statuten for Den Europæiske Unions Domstol, iværksat den 28. november 2012,

Ralf Schröder, Lüdinghausen (Tyskland), ved Rechtsanwalt T. Leidereiter,

appellant,

de øvrige parter i appelsagen:

EF-Sortsmyndigheden (CPVO) ved M. Ekvad, som befuldmægtiget, bistået af Rechtsanwalt A. von Mühlendahl,

sagsøgt i første instans,

Jörn Hansson ved Rechtsanwalt G. Würtenberger,

intervenient i første instans,

har

DOMSTOLEN (Første Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, A. Tizzano, og dommerne S. Rodin, E. Levits (refererende dommer), M. Berger og F. Biltgen,

generaladvokat: E. Sharpston

justitssekretær: fuldmægtig K. Malacek,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 3. april 2014,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 13. november 2014,

afsagt følgende

* Processprog: tysk.

Dom

- 1 Med appellen har appellanten nedlagt påstand om ophævelse af dom afsagt af Den Europæiske Unions Ret, Schräder mod EF-Sortsmyndigheden – Hansson (LEMON SYMPHONY) (T-133/08, T-134/08, T-177/08 og T-242/09, EU:T:2012:430, herefter »den appellerede dom«), hvorved denne frifandt EF-Sortsmyndigheden (CPVO) (herefter »Sortsmyndigheden«) i et søgsmål til prøvelse af afgørelsen truffet den 23. januar 2009 af appelkammeret ved Sortsmyndigheden (sag A 010/2007) vedrørende en begæring om ugyldigkendelse af EF-sortsbeskyttelsen af sorten LEMON SYMPHONY (herefter »den omtvistede afgørelse«).

Retsforskrifter

- 2 Artikel 6 i Rådets forordning (EF) nr. 2100/94 af 27. juli 1994 om EF-sortsbeskyttelse (EFT L 227, s. 1), som ændret ved Rådets forordning (EF) nr. 2506/95 af 25. oktober 1995 (EFT L 258, s. 3, herefter »forordning nr. 2100/94«), bestemmer, at en art for at få EF-sortsbeskyttelse bl.a. skal være selvstændig og ny.

- 3 I denne forordnings artikel 7 bestemmes:

»1. En sort anses for at være selvstændig, når den på grundlag af forekomsten af kendetegn, der skyldes en given genotype eller kombination af genotyper, tydeligt adskiller sig fra enhver anden sort, hvis eksistens er almindeligt kendt på ansøgningsdatoen som fastlagt i medfør af artikel 51.

[...]«

- 4 Artikel 10 i forordning nr. 2100/94 definerer kriterierne vedrørende betingelsen om, at en sort, som ansøger om EF-sortsbeskyttelse, skal være ny.

- 5 Denne forordnings artikel 20, som vedrører ugyldigkendelse af EF-sortsbeskyttelsen, har følgende ordlyd:

»1. Sortsmyndigheden erklærer EF-sortsbeskyttelsen for ugyldig, hvis det viser sig:

- a) at betingelserne i artikel 7 eller 10 ikke var opfyldt på tidspunktet for meddelelsen af EF-sortsbeskyttelsen

eller

- b) at betingelserne i artikel 8 og 9 ikke var opfyldt på tidspunktet for meddelelsen af EF-sortsbeskyttelsen i tilfælde, hvor meddelelsen af beskyttelsen i det væsentlige er sket på grundlag af oplysninger og dokumentation fremlagt af ansøgeren

eller

- c) at EF-sortsbeskyttelsen er meddelt en person, der ikke er berettiget dertil, medmindre beskyttelsen overdrages til rette vedkommende.

2. Hvis EF-sortsbeskyttelsen erklæres ugyldig, anses de retsvirkninger, der er knyttet til den i henhold til denne forordning, for ikke at have eksisteret.«

- 6 Artikel 54 og 55 i nævnte forordning beskriver den materielle prøvelse og den tekniske afprøvning, som en plantesort skal gennemgå for at opnå en EF-sortsbeskyttelse.

- 7 Hvad angår reglerne for proceduren ved Sortsmyndigheden bestemmer samme forordnings artikel 75:
- »Sortsmyndighedens afgørelser skal begrundes. De må kun støttes på grunde og bevismateriale, som parterne i sagen har haft lejlighed til at udtale sig om mundtligt eller skriftligt.«
- 8 Artikel 76 i forordning nr. 2100/94 bestemmer:
- »Under sagsbehandlingen ved Sortsmyndigheden prøver denne ex officio de faktiske omstændigheder, der er af betydning for undersøgelsen i medfør af artikel 54 og 55. Den ser bort fra kendsgerninger og bevismateriale, som ikke er forelagt inden for den af Sortsmyndigheden fastsatte tidsfrist.«
- 9 Artikel 81 i forordning nr. 2100/94 vedrørende almindelige retsgrundsætninger er affattet således:
- »1. I det omfang denne forordning eller bestemmelser vedtaget i henhold dertil ikke indeholder bestemmelser om sagsbehandlingen, anvender Sortsmyndigheden de principper, der på dette område er almindelig anerkendt i medlemsstaterne.
- [...]«
- 10 Kommissionens forordning (EF) nr. 874/2009 af 17. september 2009 fastsætter gennemførelsesbestemmelser til forordning nr. 2100/94 for så vidt angår sagsbehandlingen ved Sortsmyndigheden (EUT L 251, s. 3).
- 11 Hvad angår klager over Sortsmyndighedens afgørelser bestemmer nævnte forordnings artikel 51:
- »Medmindre andet er fastsat, finder bestemmelserne om sagsbehandlingen ved Sortsmyndigheden tilsvarende anvendelse på behandlingen af appelsager; ved sagens parter forstås i så henseende appelsagens parter.«
- 12 Samme forordnings artikel 63 fastsætter:
- »1. Ved mundtlig forhandling og bevisoptagelse udfærdiges et referat, der skal indeholde de væsentlige punkter i den mundtlige forhandling eller bevisoptagelsen, sagsparternes relevante erklæringer, de af sagens parter, vidner eller sagkyndige afgivne forklaringer samt resultatet af enhver besigtigelse.
2. Referatet af et vidnes, en sagkyndigs eller en sagsparts forklaring oplæses for den pågældende eller forelægges ham til gennemsyn. Det noteres i referatet, at dette har fundet sted, og at referatet er godkendt af den person, der har afgivet forklaringen. Godkendes referatet ikke, anføres den pågældendes indsigelser.
3. Referatet underskrives af den ansatte, som har taget referatet, og af den ansatte, som har ledet den mundtlige forhandling eller bevisoptagelsen.
4. Sagens parter tilstilles en genpart af referatet og i givet fald en oversættelse heraf.«

Sagens baggrund og den omtvistede afgørelse

- 13 Retten har fremstillet de faktiske omstændigheder, som ligger til grund for tvisten, således:
- »5 Den 5. september 1996 indgav intervenienten, Jörn Hansson, en ansøgning om EF-sortsbeskyttelse i henhold til [forordning nr. 2100/94] til [Sortsmyndigheden]. Ansøgningen blev registreret under nr. 1996/0984. Den plantesort, der ønskedes beskyttet, er plantesorten LEMON SYMPHONY, som tilhører arten *Osteospermum ecklonis*.

[...]

- 7 Sortsmyndigheden pålagde i henhold til [...] artikel 55, stk. 1, [i forordning nr. 2100/94] Bundessortenamt (den tyske sortsmyndighed) at foretage den tekniske afprøvning af LEMON SYMPHONY.
- 8 Ved skrivelse af 6. november 1996 anmodede Bundessortenamt Sortsmyndigheden om at levere plantemateriale fra LEMON SYMPHONY med henblik på at foretage den tekniske afprøvning. Denne skrivelse specificerede, at det skulle være »20 unge planter af handelskvalitet, ubeskårne og ikke behandlet med vækstregulatorer«.
- 9 Intervenienten sendte det ønskede materiale til Bundessortenamt den 10. januar 1997.
- 10 Ved skrivelse af 13. januar 1997, undertegnet af Menne, fuldmægtig ved Bundessortenamt, der var blevet pålagt at foretage den tekniske afprøvning af LEMON SYMPHONY, oplyste Bundessortenamt Sortsmyndigheden følgende:

»[...] skal vi hermed oplyse, at formeringsmaterialet fra den i overskriften nævnte sort, der er sendt til os, består af planter med knopper beregnet til salg, som er blevet behandlet med vækstregulatorer og beskåret. Afviklingen af den tekniske afprøvning synes derfor problematisk.«
- 11 Den tekniske afprøvning blev ikke desto mindre foretaget senere i løbet af 1997, uden at Bundessortenamt endnu i dag har været i stand til at bekræfte, om prøvelsen blev foretaget direkte af det plantemateriale, der var blevet sendt af intervenienten, eller af stiklinger fra det nævnte materiale, således som en håndskreven note af 30. januar 1997 synes at bekræfte, og som indgår i sagen med følgende ordlyd: »Bundessortenamt har taget stiklinger, afvente, TK 30/01/97.« Under den tekniske afprøvning, der blev foretaget på grundlag af Bundessortenamts »skema over kendetegn VI« af 8. august 1997, der var gældende på dette tidspunkt, som vejledende princip for prøvelsen, blev LEMON SYMPHONY sammenlignet med et antal andre sorter af *Osteospermum*. Efter den tekniske afprøvning konkluderede Bundessortenamt, at LEMON SYMPHONY opfyldte DUS-kriterierne for at kunne blive EF-sortsbeskyttet.
- 12 Den 16. oktober 1997 udarbejdede Bundessortenamt på grundlag af samme »skema over kendetegn VI« en afprøvningsrapport med en vedhæftet officiel beskrivelse af LEMON SYMPHONY. Det fremgår af denne, at kendetegnet »stilkens vækstform« blev udtrykt som værende »oprejst« (bemærkning 1).
- 13 Ved afgørelse truffet den 6. april 1999 af Sortsmyndigheden blev der meddelt EF-sortsbeskyttelse af LEMON SYMPHONY, og den officielle beskrivelse af denne sort fastlagt i 1997 af Bundessortenamt blev gengivet i registret over EF-sortsbeskyttelse.
- 14 Sagsøgeren [...] indgav den 26. november 2001 ansøgning om EF-sortsbeskyttelse til EF-Sortsmyndigheden i henhold til [forordning nr. 2100/94]. Ansøgningen blev registreret under nr. 2001/1758. Den plantesort, der således ønskedes beskyttet, var plantesorten SUMOST 01 af arten *Osteospermum ecklonis* [...].
- 15 Da intervenienten fandt, at produktion og salg af SUMOST 01 gjorde indgreb i hans rettigheder vedrørende LEMON SYMPHONY, anlagde han krænkelsessag [...] ved de tyske civile retter med påstand om ophør af markedsføring [...] af SUMOST 01 og erstatning med tillæg af renter. Efter at Landgericht Düsseldorf (regional ret i Düsseldorf, Tyskland) havde iværksat en sagkyndig undersøgelse ved Bundessortenamt, der efter et »forsøg med sammenlignende dyrkning« konkluderede, at SUMOST 01 ikke adskilte sig tydeligt fra LEMON SYMPHONY, gav denne ret medhold i påstandene ved dom af 12. juli 2005, som appelretten, Oberlandesgericht Düsseldorf (regional appelret i Düsseldorf, Tyskland), stadfæstede ved dom af 21. december 2006. I

forbindelse med den sagkyndige undersøgelse [blev det gjort] gældende, at det plantemateriale fra LEMON SYMPHONY, der var blevet anvendt med henblik på sammenligningen, ikke svarede til det plantemateriale, der var blevet afprøvet i 1997 med henblik på meddelelse af EF-sortsbeskyttelsen af den pågældende sort [...].

- 16 Under krænkelssagen ved de tyske civile retter forsvarede intervenienten det standpunkt, at LEMON SYMPHONY aldrig havde været en oprejst sort. Han fremlagde i den forbindelse en sagkyndig rapport af 21. november 2003 [...]. I denne rapport havde den sagkyndige oplyst følgende:

»Bundessortenamts afprøvning i 1997 definerer LEMON SYMPHONY som en oprejst sort. Ifølge de erfaringer og observationer, der er opnået i forbindelse med forsøg, vurderinger og undersøgelser af den dyrkning, der er foretaget i de seneste år, er LEMON SYMPHONY ikke en sort, der vokser fuldstændigt oprejst [...]. Sorten NAIROBI, der med sin oprejste vækst vises til sammenligning i skemaet over kendetegn i de vejledende afprøvningsprincipper TG/176/3, vokser oprejst under hele vækstperioden. NAIROBI's vækstform er tydeligt forskellig fra LEMON SYMPHONY's. I almindelighed kvalificerer Bundessortenamt i visse senere sortsbeskrivelser, f.eks. af sorten SEIMORA, andre SYMPHONY-sorter, der har de samme vækstkendetegn som LEMON SYMPHONY, som halvoprejst.«

- 17 Parallelt med krænkelssagen ved de tyske civile retter pålagde Sortsmyndigheden i overensstemmelse med [...] artikel 55, stk. 1, [i forordning nr. 2100/94] Bundessortenamt at foretage en teknisk afprøvning af SUMOST 01. I forbindelse med denne tekniske afprøvning, der blev foretaget efter 2001, blev LEMON SYMPHONY blandt andre sorter anvendt som sammenligningssort. Den tekniske afprøvning blev foretaget ifølge de nye vejledende principper for udførelse af afprøvninger vedrørende selvstændighed, ensartethed og stabilitet TG/176/3, der blev udarbejdet den 5. april 2000 af Den Internationale Union for Beskyttelse af Plantenyheder (UPOV).

[...]

- 20 Den 7. oktober 2004 [konkluderede] Bundessortenamt [...], at den nævnte sort ikke adskilte sig tydeligt fra andre almindeligt kendte sorter, herunder LEMON SYMPHONY.
- 21 Den 26. oktober 2004 indgav sagsøgeren i henhold til [...] artikel 21 [i forordning nr. 2100/94] [...] en begæring om ophævelse af EF-sortsbeskyttelsen af sorten LEMON SYMPHONY, henset til, at denne sort i hvert fald siden 2002 ikke længere svarede til dens officielle beskrivelse, der blev indført i registret over EF-sortsbeskyttelse i 1997. Til støtte for begæringen gjorde sagsøgeren i det væsentlige gældende, at sortens forskellige kendetegn i forbindelse med afprøvningen af LEMON SYMPHONY i 2001 på grundlag af de vejledende afprøvningsprincipper TG/176/3, der var gældende fra 2001, havde opnået forskellige karakterer i sammenligning med den officielle beskrivelse af samme sort i 1997. Dette var ifølge sagsøgeren afslørende i forhold til den pågældende sorts manglende stabilitet.
- 22 Den 7. december 2004 traf Sortsmyndigheden afgørelse om at foretage en teknisk efterkontrol i henhold til [...] artikel 64 [i forordning nr. 2100/94] med henblik på at undersøge, om LEMON SYMPHONY fortsat bestod uændret. Denne afgørelse blev meddelt sagsøgeren og intervenienten den 15. december 2004. De vejledende principper, der fandt anvendelse ved den tekniske afprøvning, var dem fra protokollen til brug for afprøvning af selvstændighed, ensartethed og stabilitet CPVO-TP/176/1, der blev udarbejdet den 31. oktober 2002 af Sortsmyndigheden, og som var baseret på de vejledende afprøvningsprincipper TG/176/3.

23 Det fremgår af en skrivelse af 5. januar 2005 fra Bundessortenamt til Sortsmyndigheden, at flere faktorer i almindelighed kunne ligge til grund for de konstaterede variationer i beskrivelsen af forekomsten af kendetegn, herunder variationer knyttet til miljømæssige forhold, en ændring i karakterskalaen i tilfælde af en væsentlig ændring i antallet af de sammenligningssorter, der skal tages i betragtning, samt ændringer i karaktererne på grund af anvendelsen af nye vejledende afprøvningsprincipper. [...]

[...]

25 Den 14. september 2005 udarbejdede Bundessortenamt en afprøvningsrapport, der konkluderede, at LEMON SYMPHONY kunne forblive i registret. Til rapporten var knyttet som bilag en ny sortsbeskrivelse af samme dato, hvoraf det bl.a. fremgik, at kendetegnet »stilkenes vækstform« var udtrykt som værende »mellem halvprejst og horisontal« (karakter 4).

[...]

28 Ved e-mail af 18. maj 2006 meddelte Bundessortenamt Sortsmyndigheden følgende:

»Hermed sendes fotografier af LEMON SYMPHONY taget i 1997, 2003 og 2004. Det fremgår af disse, at stilkenes vækstform ikke har ændret sig.

[...]«

29 Ved skrivelse af 12. juni 2006 skrev Sortsmyndigheden på ny til Bundessortenamt som følger: »Med henblik på at gøre det muligt for [Sortsmyndigheden] at fastslå denne forbindelse, beder vi Dem oplyse for hvert kendetegn [omhandlet i] protokollen fra 1997 vedrørende *Osteospermum*, hvilket niveau forekomsterne for sorten LEMON SYMPHONY har i afprøvningen fra 2005, eller hvad forholdet er til de observationer, der blev foretaget efter den protokol, der blev vedtaget i 2001.«

[...]

31 Det fremgår af Bundessortenamts besvarelse af 2. august 2006 og sammenligningen af resultaterne af de tekniske afprøvnings af LEMON SYMPHONY foretaget henholdsvis i 1997 og 2005 udarbejdet af det nævnte kontor og meddelt sagsøgeren den 25. august 2006, at forskellen ifølge dette kontor i karakteren for kendetegnet »stilkenes vækstform« kan forklares ved den omstændighed, at der ikke figurerede nogen sammenligningssort i det »skema over kendetegn VI«, som blev anvendt af kontoret i 1997, og at LEMON SYMPHONY det år var den mest oprejste sort. Endvidere er der efter 1997 blevet væsentligt flere sorter af arten *Osteospermum ecklonis*, og de vejledende afprøvningsprincipper er blevet delvist ændret, hvilket har nødvendiggjort en tilpasning af niveauerne for forekomsterne.

32 Ved skrivelse af 25. august 2006 foreslog Sortsmyndigheden intervenienten, at der blev foretaget en tilpasning af den officielle beskrivelse af LEMON SYMPHONY, indført i registret for EF-sortsbeskyttelse i 1997, til den nye sortsbeskrivelse af 14. september 2005. Sortsmyndigheden fandt, at denne tilpasning var nødvendig, henset til dels de fremskridt, der var sket på området for udvælgelse siden afprøvningen af den nævnte sort i 1997, dels ændringen i de vejledende afprøvningsprincipper i 2001.

33 Ved skrivelse af 22. september 2006 accepterede intervenienten dette forslag.

34 Ved afgørelse af 19. februar 2007 (herefter »afgørelsen om afslag«) gav Sortsmyndigheden medhold i de indsigelser, der var rejst af intervenienten mod meddelelsen af EF-sortsbeskyttelse af SUMOST 01, og gav afslag på ansøgningen om meddelelse af EF-sortsbeskyttelse af den

nævnte sort med den væsentligste begrundelse, at denne ikke adskilte sig tydeligt fra LEMON SYMPHONY, og at betingelserne i [...] artikel 7 [i forordning nr. 2100/94] derfor ikke var opfyldt. [...]

- 35 Den 11. april 2007 indgav sagsøgeren i henhold til [...] artikel 20 [i forordning nr. 2100/94] en begæring om ugyldigkendelse af den EF-sortsbeskyttelse, der var meddelt LEMON SYMPHONY, med den begrundelse, at denne sort aldrig havde eksisteret i den form, der var gengivet i den officielle beskrivelse, som blev indført i registret over EF-sortsbeskyttelse i 1997.
- 36 Ved skrivelse af 18. april 2007 meddelte Sortsmyndigheden intervenienten sin afgørelse om i overensstemmelse med [...] artikel 87, stk. 4, [i forordning nr. 2100/94] ex officio at tilpasse den officielle beskrivelse af LEMON SYMPHONY (herefter »afgørelsen om tilpasning af beskrivelsen«). Til denne skrivelse var vedhæftet beskrivelsen som tilpasset efter resultatet af den tekniske afprøvning i 2005.
- 37 Ved skrivelse af 10. maj 2007 (herefter »afgørelsen om ophævelsesbegæringen«) oplyste Sortsmyndigheden sagsøgeren om, at den kompetente komité havde undersøgt, om betingelserne for anvendelse af [...] artikel 21 [i forordning nr. 2100/94] var opfyldt, og var kommet til den konklusion, at dette ikke var tilfældet [...].

[...]

- 39 Den 21. maj 2007 oplyste Sortsmyndigheden sagsøgeren om afgørelsen om tilpasning af beskrivelsen og udskiftningen af den officielle beskrivelse af LEMON SYMPHONY, der blev indført i registret over EF-sortsbeskyttelse i 1997, med den fra 2005.
- 40 Ved skrivelse af 26. september 2007 afslog Sortsmyndigheden begæringen om ugyldigkendelse af LEMON SYMPHONY's EF-sortsbeskyttelse, som var indgivet af sagsøgeren i henhold til [...] artikel 20 [i forordning nr. 2100/94] (herefter »afgørelsen om ugyldighedsbegæringen«) [...].

Behandlingen af sagerne A 005/2007, A 006/2007 og A 007/2007 for appelkammeret ved Sortsmyndigheden

- 41 Den 10. maj 2007 påklagede sagsøgeren afgørelsen om afslag til appelkammeret [ved Sortsmyndigheden, herefter »appelkammeret«], hvilken klage blev registreret under nr. A 005/2007. [...]
- 43 Den 11. juni 2007 påklagede sagsøgeren afgørelsen om ophævelsesbegæringen til appelkammeret, hvilken klage blev registreret under nr. A 006/2007. [...]
- 45 Den 12. juli 2007 påklagede sagsøgeren afgørelsen om tilpasning af beskrivelsen til appelkammeret, hvilken klage blev registreret under nr. A 007/2007. [...]
- 63 På trods af sagsøgerens indsigelser afholdt appelkammeret den 4. december 2007 den mundtlige forhandling i hver af de tre sager A 005/2007, A 006/2007 og A 007/2007 i sagsøgerens fravær, således som det fremgår af referatet fra forhandlingsmødet. [...]
- 64 I forbindelse med disse forhandlinger gav Menne møde som sagkyndig fra Bundessortenamt og ansat ved Sortsmyndigheden. Hun forklarede bl.a., at det plantemateriale, der var indgivet til den tekniske afprøvning af LEMON SYMPHONY i 1997, uden tvivl var blevet behandlet med vækstregulatorer, men at det imidlertid ikke havde givet problemer under denne afprøvning, »idet planterne var vokset på fuldkommen normal vis«. Hun oplyste endvidere, at »virkningen af vækstregulatorerne var forsvundet« på tidspunktet for den tekniske afprøvning, og hun

bekræftede, at »der i tilfældet LEMON SYMPHONY ikke [var] tvivl om kvaliteten af de prøver, der blev foretaget i juli/august 1997«. Intervenienten bekræftede på sin side, at »vækstregulatorerne generelt kun virker i fire til seks uger«, især i tilfældet *Osteospermum*.

- 65 Ved afgørelse af 4. december 2007 (sag A 006/2007) gav appelkammeret efter realitetsbehandling afslag på sagsøgerens klage over afgørelsen om ophævelsesbegæringen.
- 66 Ved afgørelse af 4. december 2007 (sag A 005/2007) gav appelkammeret efter realitetsbehandling afslag på sagsøgerens klage over afgørelsen om afslag.
- 67 Ved afgørelse af 4. december 2007 (sag A 007/2007) afviste appelkammeret at behandle sagsøgerens klage over afgørelsen om tilpasningen af sortsbeskrivelsen.
- 68 I hver af de tre sager havde appelkammeret forinden fastslået, at indkaldelsen til den mundtlige forhandling var blevet sendt på korrekt og behørig vis. Appelkammeret bemærkede i denne henseende, at selv om det var korrekt, at fristen på en måned i [...] artikel 59, stk. 1, [i forordning nr. 874/2009] ikke var blevet overholdt, idet meddelelsen først blev meddelt sagsøgeren den 6. november 2007, havde dette dog ingen betydning [...] [...]

Behandlingen ved Sortsmyndighedens appelkammer af sag A 010/2007

- 71 Den 19. oktober 2007 påklagede sagsøgeren afgørelsen om ugyldighedsbegæringen til appelkammeret, hvilken klage blev registreret under nr. A 010/2007.
- 72 Til støtte for denne sag gjorde sagsøgeren nærmere bestemt gældende, at det plantemateriale, hvorpå LEMON SYMPHONY's tekniske afprøvning var blevet foretaget i 1997, var mangelfuldt. Han anførte endvidere muligheden af, at de fremsendte planter var stiklinger, og at disse stiklinger derefter var blevet anvendt i forbindelse med den nævnte tekniske afprøvning. [...] Han bemærkede endvidere, at de sorter, der var nævnt som eksempler i de vejledende afprøvningsprincipper, der fandt anvendelse fra 2001, alle bortset fra sorten NAIROBI var blevet sammenlignet med LEMON SYMPHONY i 1997. Med hensyn til de erklæringer, Menne og intervenienten havde afgivet under forhandlingsmødet den 4. december 2007 i sagerne A 005/2007, A 006/2007 og A 007/2007, foreslog sagsøgeren ved hjælp af en sagkyndig vurdering at bevise sin påstand om, at virkningerne på afprøvningen af en behandling med vækstregulatorer ikke var begrænset til en varighed af fire til seks uger. Endelig oplyste sagsøgeren, at hans ugyldighedsbegæring var fremsat i henhold til [...] artikel 20, stk. 1, litra a), sammenholdt med artikel 7 [i forordning nr. 2100/94]. Henset til, at en sort kun kan anses for at være selvstændig, hvis den adskiller sig på grundlag af forekomsten af de kendetegn, der skyldes en genotype eller kombination af genotyper, kunne der ifølge sagsøgeren ikke være tale om selvstændighed, når forekomsten af konstaterede kendetegn var resultatet af en mekanisk behandling og en behandling med vækstregulatorer.
- 73 Efter indkaldelsen til forhandlingsmødet gjorde sagsøgeren i et yderligere processkrift af 12. januar 2009 indsigelse over, at Menne deltog i mødet, og at hendes erklæringer blev taget i betragtning.
- 74 Sagsøgeren gentog endvidere deri sit tilbud om at bevise ved sagkyndig bistand, at resultaterne af DUS-afprøvningen af LEMON SYMPHONY foretaget i 1997 ikke kunne forklares ved genotypen, men ved den kemiske og mekaniske behandling eller ved den omstændighed, at der var anvendt stiklinger fra de fremsendte planter. Sagsøgeren anmodede endvidere udtrykkeligt om at måtte fremlægge de foreslåede beviser. [...]
- 76 Ved [den omtvistede] afgørelse [...] gav appelkammeret efter realitetsbehandling afslag på sagsøgerens klage over afgørelsen om ugyldighedsbegæringen [...]«

Sagen for Retten og den anfægtede dom

- 14 Ved stævning af 24. juni 2009 anlagde appellanten sag til prøvelse af den omtvistede afgørelse.
- 15 Ved kendelse af 15. juni 2010 besluttede Rettens præsident at forene de sager, der var anlagt af appellanten til prøvelse af afgørelse A 007/2007 (sag T-133/08), afgørelse A 006/2007 (sag T-134/08), afgørelse A 005/2007 (sag T-177/08) og afgørelse A 010/2007 (sag T-242/09) med henblik på den mundtlige forhandling og dommen.

Sag T-242/09

- 16 Appellanten fremførte fire anbringender om annullation til støtte for sit søgsmål i sag T-242/09.
- 17 Hvad angår det første anbringende om tilsidesættelse af artikel 76 og 81 i forordning nr. 2100/94 fandt Retten i den appellerede doms præmis 126, at disse bestemmelser ikke finder anvendelse på en procedure om ugyldigkendelse af en EF-sortsbeskyttelse som fastsat i denne forordnings artikel 20, henset til selve ordlyden af nævnte artikel 76. Retten udledte heraf i denne doms præmis 128 og 129, at bevisbyrden for, at en plantesort ikke opfylder betingelserne for at opnå en EF-sortsbeskyttelse påhviler den part, som anfægter nævnte beskyttelse.
- 18 Retten fastslog, at den ordning, der er indført med forordning nr. 2100/94, er i overensstemmelse med de gældende bestemmelser på området for EF-design samt med de generelle retsprincipper, og forkastede dette anbringende som irrelevant.
- 19 Retten tilføjede imidlertid i den appellerede doms præmis 134, at proceduren ved Sortsmyndigheden under alle omstændigheder ikke alene er af inkvisitorisk karakter, idet det tilkommer parterne i rette tid at påberåbe sig de faktiske omstændigheder, som de ønsker Sortsmyndighedens afgørelse om, og at fremlægge de beviser, som de ønsker, at denne skal lægge til grund.
- 20 På baggrund af denne konstatering foretog Retten en gennemgang af de af appellanten fremførte argumenter i den appellerede doms præmis 135-170.
- 21 For så vidt angår Sortsmyndighedens afvisning af at imødekomme appellants begæring om foranstaltning af bevisoptagelse konstaterede Retten, i den appellerede doms præmis 138, idet den anvendte den løsning, der blev fastsat i dom ILFO mod Den Høje Myndighed (51/65, EU:C:1966:21), analogt, at appellanten ikke på noget tidspunkt under proceduren for Sortsmyndigheden havde fremlagt noget bevis eller indicium med henblik på at underbygge hans påstande. Den fastslog på baggrund heraf, at der ikke var sket tilsidesættelse af reglerne om bevisbyrde og bevisoptagelse, og fandt, at appellanten reelt havde til hensigt at opnå, at Retten foretog en ny vurdering af de faktiske omstændigheder og relevante beviser.
- 22 Retten sondrede følgelig imellem, om appelkammerets faktuelle konstateringer og vurderinger er eller ikke er et resultat af komplekse vurderinger, idet Rettens kontrol for så vidt angår komplekse vurderinger, som kræver en sagkyndig eller en særlig videnskabelig ekspertise, er begrænset til spørgsmålet om, hvorvidt de er åbenbart urigtige.
- 23 For så vidt angår, for det første, spørgsmålet om karakteren af det plantemateriale, der blev anvendt til at foretage den tekniske undersøgelse af sorten LEMON SYMPHONY i 1997, konstaterede Retten i den appellerede doms præmis 149, at appelkammeret anså det for at være velkendt, at det at tage stiklinger var »almindelig praksis«. I denne forbindelse anvendte den retspraksis vedrørende Kontoret for Harmonisering i det Indre Marked (Varemærker og Design) (KHIM) analogt, hvorefter dets kamre ikke forpligtede sig til i deres afgørelser at påvise rigtigheden af velkendte kendsgerninger.

- 24 Retten fandt, at spørgsmålet om virkningen af vækstregulatorerne på de planteprøver, der var leveret med henblik på den tekniske undersøgelse af sorten LEMON SYMPHONY, henhørte under komplekse botaniske vurderinger. Retten konstaterede imidlertid i den appellerede doms præmis 157, at appellanten ikke havde fremlagt noget bevis, som kunne gøre det muligt at fastslå, at der var anlagt et åbenbart urigtigt skøn.
- 25 Hvad for det andet angår appellantens argumenter vedrørende tilpasningen af den oprindelige beskrivelse af sorten LEMON SYMPHONY i 2006 hvad angår kendetegnet »stilkens vækstform« fastslog Retten i den appellerede doms præmis 161, at appellanten ikke havde godtgjort, at dette kendetegn havde været afgørende med henblik på meddelelse af EF-sortsbeskyttelsen af denne plantesort.
- 26 I det foreliggende tilfælde understregede Retten i den appellerede doms præmis 161, at kendetegnet »stilkens vækstform«, hvis udtryk med henblik på at betegne dette kendetegn går fra »oprejst« til »hængende«, ikke var absolut og i givet fald kunne gøres til genstand for en sammenlignende vurdering mellem sorter af samme art.
- 27 Følgelig forkastede Retten det første anbringende som delvis ubegrundet og delvis irrelevant.
- 28 Hvad angår det andet anbringende vedrørende tilsidesættelse af artikel 7 og 20 i forordning nr. 2100/94 forkastede Retten dette anbringende, henset til de elementer, der var fremført i forbindelse med undersøgelsen af det første anbringende vedrørende kemisk og mekanisk behandling anvendt til den tekniske undersøgelse, der blev gennemført i 1997, og brugen af materiale fra stiklinger.
- 29 Hvad angår det tredje anbringende om tilsidesættelse af artikel 75 i forordning nr. 2100/94 anførte Retten, i den appellerede doms præmis 181 og 182, at retten til at blive hørt ikke betød, at retsinstansen skulle have hørt parterne om hvert eneste punkt i dens retlige vurdering. I forbindelse med undersøgelsen af det første anbringende godtgjorde Retten navnlig, at brugen af stiklinger med henblik på en teknisk undersøgelse henhører under almindelig praksis, som er kendt af appellanten.
- 30 Hvad angår det fjerde anbringende om tilsidesættelse af artikel 63 i forordning nr. 874/2009 fandt Retten nærmere bestemt, at appelkammeret ikke havde begået nogen processuel fejl.
- 31 Følgelig frifandt Retten Sortsmyndigheden.

Sag T-33/08, sag T-134/08 og sag T-177/08

- 32 For så vidt angår søgsmålene i sag T-133/08, sag T-134/08 og sag T-177/08 konstaterede Retten i den appellerede doms præmis 217, at indkaldelsesfristen på mindst en måned til forhandlingsmødet den 4. december 2007 ved appelkammeret ikke var blevet overholdt i forhold til appellanten.
- 33 Retten konkluderede, i den appellerede doms præmis 237, at der forelå en væsentlig procedurefejl, der førte til annullation af de tre afgørelser, der var anfægtet i forbindelse med sag T-133/08, sag T-134/08 og sag T-177/08. Retten forkastede imidlertid påstanden om ændring af afgørelsen om tilpasning af beskrivelsen.

Om appellen

- 34 Appellanten har til støtte for appellen fremført seks anbringender, som er opdelt i forskellige argumenter.

35 I henhold til det første og det andet anbringende har appellanten i det væsentlige gjort gældende, at Retten tilsidesatte reglerne om bevisbyrde og bevisførelse samt princippet om en undersøgelse ex officio af de faktiske omstændigheder. Appellanten har med det tredje og det fjerde anbringende gjort gældende, at der er sket tilsidesættelse af pligten til at foretage legalitetskontrol, og at den appellerede dom er mangelfuldt begrundet. Med det femte og det sjette anbringende har appellanten i det væsentlige gjort gældende, at Retten ikke sikrede hans ret til at blive hørt og ikke foretog en fuldstændig kontrol af lovligheden af den omtvistede afgørelse.

Om det første anbringende

Parternes argumenter

- 36 Appellanten har med det første anbringende i det væsentlige gjort gældende, at Retten begik en retlig fejl ved at fastslå, at appelkammeret ikke kunne handle ex officio og tilsidesatte hans ret til effektive retsmidler samt princippet om god forvaltningsskik.
- 37 Appellanten har for det første foreholdt Retten, at denne i den appellerede doms præmis 126 fastslog, at artikel 76 i forordning nr. 2100/94 ikke fandt anvendelse på proceduren ved appelkammeret og følgelig tilsidesatte artikel 51 i forordning nr. 874/2009.
- 38 For det andet er konstateringen i den appellerede doms præmis 129, hvorefter ugyldighedsproceduren ved sortsmyndigheden og dennes appelkammer er en akkusatorisk procedure, ikke forenelig med ordlyden af artikel 20 i forordning nr. 2100/94. Den inkvisitoriske karakter bekræftes desuden ved en sammenligning med de tilsvarende bestemmelser vedrørende for EF-varemærker og EF-design.
- 39 For det tredje gengav Retten i den appellerede doms præmis 133 appellansens argumenter i første instans forkert.
- 40 For det fjerde tilsidesatte Retten principperne om god forvaltningsskik og ret til effektive retsmidler ved at nægte at undersøge de forhold, som han havde fremlagt for appelkammeret.
- 41 Sortsmyndigheden har henvist til den særlige karakter af de procedurer, som føres for denne myndighed. Sortsmyndigheden har navnlig understreget, at den ugyldighedsprocedure, der indledes i henhold til artikel 20 i forordning nr. 2100/94, udelukkende henhører under en undersøgelse ex officio. Følgelig er der ingen parter i denne procedure, idet Sortsmyndigheden er forpligtet til objektivt at undersøge alle de relevante faktiske omstændigheder. Jörn Hansson har gjort gældende, at Sortsmyndigheden råder over et vidt skøn hvad angår bedømmelsen af de forhold, der er fremlagt af tredjemand med henblik på at begrunde indledningen af en sådan procedure.
- 42 I det foreliggende tilfælde har Sortsmyndigheden anvendt disse principper og afvist at indlede den af appellanten krævede ugyldighedsprocedure.
- 43 I øvrigt er Sortsmyndigheden og Jörn Hansson af den opfattelse, at appellansens argumenter i bedste fald er irrelevante og i det mindste må afvises fra realitetsbehandling, for så vidt som de tilsigter at anfægte den af Retten foretagne bedømmelse af de faktiske omstændigheder.

Domstolens bemærkninger

- 44 For så vidt som appellanten har anfægtet den opfattelse, som Retten lagde til grund vedrørende bevisbyrde og bevisførelse i forbindelse med den procedure, der blev indledt ved appelkammeret, må det indledningsvis undersøges, om sidstnævnte begik en retlig fejl i denne sammenhæng.

- 45 I denne forbindelse bemærkes for det første, således som Retten konstaterede i den appellerede doms præmis 126, at ordlyden af artikel 76 i forordning nr. 2100/94 begrænser anvendelsen af princippet om prøvelse ex officio af de faktiske omstændigheder til dem, som er genstand for den undersøgelse, der er fastsat i denne forordnings artikel 54 og 55.
- 46 For det andet finder bestemmelserne om sagsbehandlingen ved Sortsmyndigheden i henhold til artikel 51 i forordning nr. 874/2009 tilsvarende anvendelse på behandlingen af appelsager. Princippet om prøvelse ex officio af de faktiske omstændigheder finder således ligeledes anvendelse i en sådan procedure ved appelkammeret.
- 47 Retten begik følgelig en retlig fejl, da den fastslog, at princippet om prøvelse ex officio af de faktiske omstændigheder ikke finder anvendelse på procedurerne ved appelkammeret.
- 48 En sådan retlig fejl samt den argumentation i den appellerede doms præmis 135, som eventuelt har afstedkommet denne, medfører imidlertid ikke i sig selv, at den appellerede dom skal annulleres, for så vidt som Retten ikke desto mindre i den appellerede doms præmis 136 ff. undersøgte, om de beviser, som appellanten havde fremlagt for appelkammeret, opfylder de kriterier, der er tilknyttet princippet om prøvelse ex officio af de faktiske omstændigheder.
- 49 Det må således dernæst undersøges, om Retten begik en retlig fejl i denne henseende.
- 50 Med henblik herpå bemærkes, at den procedure, som førte til den omtvistede afgørelse, er en procedure for appelkammeret, som havde fået forelagt en klage over en afgørelse fra Sortsmyndigheden, hvori denne afslog at erklære en meddelt EF-sortsbeskyttelse ugyldig i henhold til artikel 20, stk. 1, i forordning nr. 2100/94.
- 51 I henhold til denne bestemmelse erklærer Sortsmyndigheden EF-sortsbeskyttelsen for ugyldig, hvis det viser sig, at betingelserne i artikel 7 eller 10 i forordning nr. 2100/94 ikke er opfyldt på tidspunktet for meddelelsen af denne beskyttelse.
- 52 I denne forbindelse gælder, at de betingelser, der bl.a. er tilknyttet selvstændighed og nyhed, i henhold til nævnte forordnings artikel 6 er uomgængelige betingelser for tildeling af en EF-beskyttelse. Følgelig er den tildelte beskyttelse, såfremt disse betingelser ikke foreligger, ulovlig, og det er af almen interesse, at den erklæres ugyldig.
- 53 Den omstændighed, at en beskyttelse, som er tildelt med urette, erklæres ugyldig, kan ganske vist ligeledes ske til fordel for tredjemand, navnlig når denne har indgivet en begæring om plantebeskyttelse, hvis afslag blev begrundet med, at den ansøgte sort ikke havde en selvstændig karakter i forhold til den uretmæssigt beskyttede sort.
- 54 Dette vil imidlertid ikke kunne begrunde, at det tillades en tredjemand, under alle omstændigheder og uden specifik begrundelse, at kræve denne beskyttelse ophævet efter proceduren om tilkendelse af en beskyttelse og efter udløbet af de frister, der er fastsat i artikel 59 i forordning nr. 2100/94 for tredjemænds fremsættelse af deres indsigelser.
- 55 I denne forbindelse bemærkes, at den ansøgte plantesort i forbindelse med proceduren om tilkendelse af en beskyttelse i henhold til nævnte forordnings artikel 54 og 55 er genstand for en materiel prøvelse og en indgående og kompleks teknisk afprøvning.
- 56 Sortsmyndigheden råder således over et vidt skøn hvad angår annullation af en plantebeskyttelse som omhandlet i artikel 20 i forordning nr. 2100/94, for så vidt som den beskyttede sort har været genstand for den undersøgelse, der er redegjort for i den foregående præmis. Det er derfor kun alvorlig tvivl med hensyn til, om betingelserne i denne forordnings artikel 7 eller 10 var opfyldt på

tidspunktet for den prøvelse, der er fastsat i nævnte forordnings artikel 54 og 55, som kan begrunde en fornyet undersøgelse af den beskyttede sort ved ugyldighedsproceduren i henhold til artikel 20 i forordning nr. 2100/94.

- 57 I denne forbindelse skal den tredjemand, som kræver annullation af en plantebeskyttelse, fremlægge væsentlige beviser og konkrete omstændigheder, som kan rejse alvorlig tvivl hvad angår lovligheden af tildelingen af den plantebeskyttelse, som blev meddelt efter den i nævnte forordnings artikel 54 og 55 fastsatte prøvelse.
- 58 Følgelig tilkommer det i forbindelse med det søgsmål, der er anlagt til prøvelse af den omtvistede afgørelse, appellanten at godtgøre, at Sortsmyndigheden, henset til de faktiske omstændigheder og beviser vedrørende den materielle og tekniske prøvelse, som han fremlagde for denne, var forpligtet til at iværksætte den kontrol, der fastsat i artikel 20, stk. 1, litra a), i forordning nr. 2100/94.
- 59 Det er i lyset af disse elementer, at det endelig skal undersøges, om Retten begik en retlig fejl i forbindelse med dens kontrol af appelkammerets anvendelse af princippet om »undersøgelse ex officio af de faktiske omstændigheder«.
- 60 Hvad angår de forhold, som appellanten fremlagde med henblik på at begrunde ugyldigheden af den tidligere tildelte beskyttelse, konstaterede Retten dels i den appellerede doms præmis 138, at appellanten ikke på noget tidspunkt havde fremlagt det mindste bevis eller blot indicium, der ville kunne udgøre et foreløbigt bevis for hans påstand, hvorefter en mekanisk og kemisk behandling eller det forhold, at der tages stiklinger, således som sket i den foreliggende sag, havde kunnet påvirke den tekniske afprøvning af LEMON SYMPHONY i 1997.
- 61 Dels bemærkede Retten i den appellerede doms præmis 157, at appellanten på intet tidspunkt under proceduren havde fremlagt det mindste konkrete indicium eller bevis, der havde kunnet underbygge hans anbringender, herunder for så vidt angår den vedvarende virkning af vækstregulatorer.
- 62 Hvad endelig angår argumenterne om tilsidesættelse af princippet om god forvaltningsskik og af retten til effektive retsmidler fremgår det af sagsakterne, at appellanten til støtte for sin klage ved appelkammeret gjorde gældende, at det plantemateriale, som havde været genstand for den tekniske undersøgelse af sorten LEMON SYMPHONY i 1997, var mangelfuldt, idet de planter, der blev anvendt til undersøgelsen dels havde været genstand for en mekanisk og kemisk behandling, dels var stiklinger af planter fremsendt af Jørn Hansson.
- 63 Henset til disse konstateringer og i betragtning af de principper, der er udledt i denne doms præmis 57 og 58, begik Retten ikke en retlig fejl i forbindelse med bevisførelsen ved at fastslå, at appellanten ikke i tilstrækkeligt omfang havde fremlagt faktiske omstændigheder og beviser, som gør det muligt at fastslå, at betingelsen i artikel 7 i forordning nr. 2100/94 ikke var opfyldt ved den tekniske afprøvning af sorten LEMON SYMPHONY, hvilket ville have begrundet en erklæring om ugyldighed som omhandlet i denne forordnings artikel 20, stk. 1.
- 64 Følgelig kan argumenterne om tilsidesættelse af princippet om god forvaltningsskik og af retten til effektive retsmidler ikke tiltrædes.
- 65 Det følger af disse betragtninger, at det første anbringende skal forkastes.

Om det andet anbringende

Parternes argumenter

- 66 Med det andet anbringende har appellanten i det væsentlige gjort gældende, at Retten i den appellerede doms præmis 136-138 tilsidesatte reglerne om bevisbyrde og bevisførelse.
- 67 Appellanten har med det første argument i dette anbringende anført, at Retten på de begæringer om bevisoptagelse, der blev fremsat for Sortsmyndigheden, med urette overførte Domstolens retspraksis efter dom ILFO mod Den Høje Myndighed (51/65, EU:C:1966:21), hvorefter en begæring om bevisoptagelse, der er fremsat af en part, ikke kan tages til følge, såfremt den ikke er ledsaget af et foreløbigt bevis, der er tilstrækkeligt til, at der kan anordnes en sådan bevisoptagelse.
- 68 Retten begik herved fire retlige fejl. For det første er de førnævnte principper fra retspraksis ikke forenelige med artikel 76 i forordning nr. 2100/94. For det andet opfyldte Retten ikke begrundelsespligten, for så vidt som den ikke forklarede det hensigtsmæssige i at overføre en sådan retspraksis. For det tredje tilsidesatte Retten retten til en retfærdig rettergang ved at indføre en betingelse vedrørende anordning af bevisoptagelse, som ikke blev nævnt på noget tidspunkt under proceduren. For det fjerde gengav Retten den nævnte retspraksis forkert, idet denne ikke nævner nødvendigheden af et foreløbigt bevis med henblik på anordning af bevisoptagelse.
- 69 Med det andet argument har appellanten understreget, at den appellerede dom, selv om det antages, at han skulle have fremlagt et foreløbigt bevis med henblik på at fremføre sin argumentation, ikke desto mindre vil være behæftet med en retlig fejl, idet Retten gengav de af appellanten fremlagte faktiske omstændigheder og beviser forkert, især for så vidt angår betydningen af den mekaniske og kemiske behandling af det undersøgte plantemateriale samt foreringen ved udtagning af stiklinger.
- 70 Sortsmyndigheden og Jörn Hansson har gjort gældende, at den appellerede dom er »rigtig«, uafhængigt af spørgsmålet, om der påhviler appellanten en bevisbyrde eller en foreløbig bevisbyrde, for så vidt som appelkammeret vurderede de af denne fremførte argumenter og synspunkter. Endvidere begik Retten ikke en retlig fejl ved anvendelsen af de således udledte regler med henblik på anordning af bevisoptagelse.

Domstolens bemærkninger

- 71 For så vidt angår appellants første argument kan det for det første ikke foreholdes Retten, at denne tilsidesatte den begrundelsespligt, som påhviler den.
- 72 Dels fremgår det nemlig af fast retspraksis, at det ikke påhviler Retten i medfør af begrundelsespligten i henhold til artikel 36 i Domstolens statut, som finder anvendelse på Retten i henhold til samme statuts artikel 53, stk. 1, og artikel 81 i Rettens procesreglement, udtømmende og et for et at behandle alle de argumenter, der er fremført af parterne i sagen. Rettens begrundelse kan således fremgå indirekte, forudsat at de berørte parter kan få kendskab til begrundelsen for Rettens afgørelse, og at Domstolen kan råde over de oplysninger, der er nødvendige for, at den kan udøve sin prøvelsesret (jf. bl.a. dom Nexans og Nexans France mod Kommissionen, C-37/13 P, EU:C:2014:2030, præmis 21 og den deri nævnte retspraksis).
- 73 I den appellerede doms præmis 137 begrundede Retten en analog anvendelse af de principper, der blev udledt i dom ILFO mod Den Høje Myndighed (51/65, EU:C:1966:21), i forhold til appelkammeret med den begrundelse, at sidstnævnte er et domstolslignende organ.

- 74 Desuden er selve princippet om prøvelse ex officio af de faktiske omstændigheder i henhold til artikel 76 i forordning nr. 2100/94 ikke til hinder for en sådan anvendelse, eftersom det, således som det fremgår af denne doms præmis 53 og 54, i forbindelse med en begæring om indledning af den i denne forordnings artikel 20, stk. 1, fastsatte ugyldighedsprocedure tilkommer ansøgeren at fremlægge de væsentlige beviser, der godtgør, at der foreligger alvorlig tvivl hvad angår lovligheden af den anfægtede beskyttelse.
- 75 Dels bestemmes i artikel 81 i forordning nr. 2100/94, således som generaladvokaten har anført i punkt 76 i forslaget til afgørelse, at de generelle processuelle retsprinsipper, der er almindelig anerkendt i medlemsstaterne, finder anvendelse på de procedurer, der er indledt for Sortsmyndigheden.
- 76 Følgelig kan det ikke foreholdes Retten, at denne konstaterede, at appellanten for appelkammeret burde have fremlagt et foreløbigt bevis med henblik på at opnå, at dette traf foranstaltninger om bevisoptagelse.
- 77 For det andet fremgår det ikke af den appellerede dom, at Retten foretog en forkert anvendelse af de principper, der blev udledt af dom ILFO mod Den Høje Myndighed (51/65, EU:C:1966:21).
- 78 Retten konstaterede nemlig i den appellerede doms præmis 138, at appellanten ikke på noget tidspunkt havde fremlagt det mindste bevis eller blot indicium med henblik på at begrunde sin begæring.
- 79 Under disse omstændigheder kan appellanten ikke gøre gældende, at Retten med urette fastslog, at han ikke kunne kræve, at der blev truffet foranstaltninger om bevisoptagelse, eftersom han ikke havde fremlagt noget foreløbigt bevis.
- 80 Appellanten har i denne forbindelse gjort gældende, at Retten gengav de faktiske omstændigheder og beviser, som han fremlagde under proceduren for Sortsmyndigheden, hvad angår dels betydningen af den kemiske og mekaniske behandling af det materiale, som var blevet anvendt til den tekniske afprøvning af sorten LEMON SYMPHONY, dels brugen af stiklinger af denne sort med henblik på denne afprøvning, forkert.
- 81 Det skal indledningsvis fremhæves, at det af artikel 256 TEUF og artikel 58, stk. 1, i statuten for Den Europæiske Unions Domstol følger, at det alene er Retten, der er kompetent til dels at fastlægge de faktiske omstændigheder i sagen, når bortses fra tilfælde, hvor den indholdsmæssige urigtighed af dens konstateringer følger af akterne i den sag, den har behandlet, dels at tage stilling til disse faktiske omstændigheder. Når Retten har fastlagt eller vurderet de faktiske omstændigheder, har Domstolen i henhold til artikel 256 TEUF imidlertid kompetence til at gennemføre en kontrol med den retlige vurdering af disse faktiske omstændigheder og de retlige konsekvenser, Retten har draget (jf. bl.a. dom CB mod Kommissionen, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, præmis 41 og den deri nævnte retspraksis).
- 82 Appellanten har for det første henvist til brevet af 13. januar 1997 fra den ansatte i Bundessortenamt, som var ansvarlig for den tekniske afprøvning af sorten LEMON SYMPHONY, hvoraf fremgik, at »[a]fviklingen af den tekniske afprøvning synes [...] problematisk [som følge af det fremsendte materiales behandling med vækstregulatorer]«.
- 83 I denne forbindelse bekræftede den nævnte ansatte i Bundessortenamt dels, og således som det fremgår af Rettens fremstilling af de faktiske omstændigheder i den appellerede doms præmis 64, under forhandlingsmødet den 4. december 2007 ved appelkammeret i sag A 005/2007, sag A 006/2007 og sag A 007/2007, at der ikke var »tvivl om kvaliteten af de prøver, der blev foretaget i juli/august 1997«, idet virkningen af vækstregulatorerne var forsvundet.

- 84 Dels fastslog Retten i den appellerede doms præmis 164, at det henhører under den kompetente nationale myndigheds skønsbeføjelse i forbindelse med den tekniske afprøvning at undersøge og afgøre, om det af Jörn Hansson fremsendte plantemateriale rent faktisk er uanvendeligt, eller om teknikken med at tage stiklinger som i den foreliggende sag gør det muligt at mindske de mangler, dette materiale oprindeligt var behæftet med.
- 85 For så vidt som appellanten ikke på noget tidspunkt bestred den af den ansatte i Bundessortenamt foretagne vurdering, som fremkom efter de af ham påberåbte forhold, og hvoraf fremgår, at virkningerne af vækstregulatorerne var forsvundet i forbindelse med den tekniske afprøvning af sorten LEMON SYMPHONY, fandt Retten, uden at denne gengav nogen af sagens faktiske omstændigheder eller nogen af de af appellanten fremlagte beviser forkert, at denne ikke havde fremlagt noget forhold, som gjorde det muligt at rejse tvivl om appelkammerets bedømmelse.
- 86 Hvad for det andet angår appellantens påstande vedrørende de risici, der er forbundet med brug af materiale fra formering ved udtagning af stiklinger af en sort med henblik på at foretage den tekniske afprøvning, bemærkes blot, at nævnte appellant er af den opfattelse, at det, eftersom en sådan risiko er en velkendt kendsgerning, ikke er nødvendigt at fremlægge beviser, som kan godtgøre, at denne risiko foreligger i dette tilfælde.
- 87 Under disse omstændigheder kunne Retten imidlertid kun konstatere, at appellanten ikke havde opfyldt de krav, der kræves for at træffe foranstaltninger om bevisoptagelse.
- 88 Følgelig kan det ikke gøres gældende, at Retten gengav sagens faktiske omstændigheder eller de af appellanten fremlagte beviser forkert.
- 89 Henset til disse betragtninger kan det andet anbringende ikke tiltrædes.

Om det tredje anbringende

Parternes argumenter

- 90 Med det tredje anbringende har appellanten i det væsentlige gjort gældende, at Retten i den appellerede doms præmis 141-151 tilsidesatte dens forpligtelse til legalitetskontrol og gengav de faktiske omstændigheder forkert.
- 91 Appellanten har for det første foreholdt Retten, at denne ikke anerkendte, at Sortsmyndighedens blotte ekspertise inden for praksis vedrørende stiklinger ikke kan kvalificeres som en »faktisk omstændighed, der er almindelig kendt«. Under alle omstændigheder blev denne »faktiske omstændighed« gengivet forkert, og denne kvalifikation blev ikke gjort til genstand for en legalitetskontrol.
- 92 For det andet begik Retten i den appellerede doms præmis 147 en retlig fejl ved at undlade at begrunde dens konstatering af, at appelkammerets begrundelse er »i overensstemmelse med sagens objektive oplysninger, således som de fremgår af sagsakterne«.
- 93 For det tredje har appellanten påpeget visse fejl begået af Retten, navnlig i den appellerede doms præmis 147, i dens referencer til visse af sagens faktiske omstændigheder.
- 94 Sortsmyndigheden har gjort gældende, at dette anbringende i vidt omfang er en gentagelse af de argumenter, der er anført i de foregående anbringender.
- 95 Jörn Hansson har konstateret, at de af appellanten påpegede faktiske fejl ikke har nogen indvirkning på den appellerede doms lovlighed.

Domstolens bemærkninger

- 96 For det første bemærkes, at appellansens argumenter reelt tilsigter at anfægte Rettens bedømmelse af de faktiske omstændigheder, hvilket, således som anført i denne doms præmis 81, ikke henhører under Domstolens kontrol i forbindelse med appelsagen, medmindre de faktiske omstændigheder er gengivet forkert.
- 97 Når appellanten således har foreholdt Retten, at den konstaterede, at brugen af stiklinger fra de planter, der var fremsendt af Jörn Hansson, med henblik på den tekniske afprøvning, er en velkendt kendsgerning, tager appellanten nødvendigvis udgangspunkt i den forudsætning, at materiale fra stiklingerne ikke er egnet til at foretage denne afprøvning, idet argumentet ellers ville være irrelevant.
- 98 En undersøgelse af et sådant element kræver imidlertid nødvendigvis en bedømmelse af de faktiske omstændigheder, som ikke henhører under Domstolens kompetence i forbindelse med appelsagen.
- 99 Under alle omstændigheder tilkom det appellanten i denne forbindelse at fremlægge beviser til støtte for hans indsigelser, hvilket han ikke har gjort, således som dette blev fastslået i denne doms præmis 84-86.
- 100 Selv hvis det antages, at Retten begik fejl i forbindelse med udpegningen af de ansatte i Sortsmyndigheden og Bundessortenamt, har appellanten for det andet ikke oplyst, i hvilket omfang disse fejl kan rejse tvivl om den appellerede doms lovlighed. Under alle omstændigheder er det ikke åbenbart, at sådanne fejl ville føre til, at der rejses en sådan tvivl om dommens materielle rigtighed.
- 101 Følgelig må det tredje anbringende forkastes.

Om det fjerde anbringende

Parternes argumenter

- 102 Med det fjerde anbringende, som vedrører den appellerede doms præmis 152-157, har appellanten i det væsentlige gjort gældende, at Retten tilsidesatte begrundelsespligten.
- 103 Med det første argument i dette anbringende har appellanten gjort gældende, at den appellerede dom er selvmodsigende, dels for så vidt som Retten i den appellerede doms præmis 10 konstaterede, at den mekaniske og kemiske behandling af det fremsendte plantemateriale var problematisk for den tekniske afprøvning af sorten LEMON SYMPHONY, dels for så vidt som Retten i denne doms præmis 156 fastslog, at appellanten ikke havde fremlagt nogen konkrete og underbyggede indikationer, som fastslog, at det undersøgte plantemateriale ikke var velegnet med henblik på udførelsen af denne afprøvning.
- 104 Appellanten har med det andet argument gjort gældende, at Retten burde have kontrolleret, om de påberåbte beviser udgjorde alle de relevante oplysninger, som skulle tages i betragtning i forbindelse med bedømmelsen af en kompleks situation, og om disse oplysninger kunne understøtte de konklusioner, som blev udledt heraf.
- 105 Sortsmyndigheden har gjort gældende, at appellanten kun har bestridt de faktiske konstateringer, som Retten foretog. Desuden er det andet argument i det fjerde anbringende ugrundet.
- 106 Jörn Hansson har understreget, at det tilkom appellanten at godtgøre eller, i det mindste, at fremlægge oplysninger, hvoraf fremgår, at vækstregulatorer fører ikke blot til en forkert bedømmelse af de kriterier, der bestemmer beskyttelsen, men også til en forkert bedømmelse af det selvstændighedskriterium, der er fastsat i artikel 7 i forordning nr. 2100/94.

Domstolens bemærkninger

- 107 Da appellanten med dette anbringende for det første har gjort gældende, at den appellerede dom er selvmodsigende, bemærkes blot, således som det fremgår af denne doms præmis 83, at Retten konstaterede, at Bundessortenamt havde været af den opfattelse, at der ikke herskede tvivl om kvaliteten af det plantemateriale, der blev anvendt til den tekniske afprøvning af sorten LEMON SYMPHONY. Følgelig er den appellerede dom ikke selvmodsigende, når det i denne doms præmis 156 konstateres, at appellanten ikke har fremlagt nogen indikationer, som godtgør det modsatte.
- 108 For det andet konstateres, at Rettens vurderinger, således som disse følger af præmis 152-157 i den appellerede dom, som appellanten har anfægtet med dette anbringende, under alle omstændigheder for fuldstændighedens skyld fremgår af denne doms præmis 141-151. Følgelig gælder, at selv om dette fjerde anbringende, som appellanten har fremført til støtte for sin appel, skulle tiltrædes, ville den appellerede dom dog ikke kunne ophæves.
- 109 Det fjerde anbringende må derfor forkastes.

Om det femte og det sjette anbringende

Parternes argumenter

- 110 Appellanten har i forbindelse med det femte anbringende anfægtet Rettens vurderinger, således som disse fremgår af den appellerede doms præmis 159-162.
- 111 Appellanten er for det første af den opfattelse, at Retten tilsidesatte artikel 7 i forordning nr. 2100/94 med sin konstatering, i den appellerede doms præmis 159, hvorefter sorten LEMON SYMPHONY's selvstændighed som omhandlet i denne bestemmelse ikke »udelukkende, eller slet ikke«, er blevet bestemt under henvisning til kendetegnet »stilkenes vækstform«. Desuden foretog Retten ligeledes en ulovlig udvidelse af tvistens genstand.
- 112 Appellanten har for det andet anført, at Retten i den appellerede doms præmis 160 gengav de faktiske omstændigheder forkert ved at konstatere, at den ændrede beskrivelse af sorten LEMON SYMPHONY fra 2006 ikke var forskellig fra den oprindelige beskrivelse fra 1997. Retten tilsidesatte desuden artikel 20, stk. 2, i forordning nr. 2100/94, idet den ikke fastslog, at sorten, hvis beskrivelse var ændret, ikke burde have været beskyttet.
- 113 Appellanten har i forbindelse med det sjette anbringende, som tilsigter at anfægte Rettens vurderinger i den appellerede doms præmis 165-168, indledningsvis gjort gældende, at denne retsinstans gengav de faktiske omstændigheder forkert, for så vidt som appellanten ikke begrænsede sine argumenter til spørgsmålet om den relative eller absolutte karakter af »stilkenes vækstform«.
- 114 Appellanten har dernæst gjort gældende, at Retten ulovligt udvidede tvistens genstand til at omfatte argumenter, som vedrørte proceduren i sag T-177/08.
- 115 Endelig tilsidesatte Retten sin pligt til at foretage en fuldstændig kontrol af den omtvistede afgørelses lovlighed, idet den ikke tiltrådte appellants argument om, at appelkammeret ikke havde taget hensyn til hans argumenter.
- 116 Hvad angår det femte anbringende har Sortsmyndigheden gjort gældende, at Rettens konstatering i den appellerede doms præmis 159 skal forstås således, at der i 1997 ikke fandtes nogen sammenlignelig sort.

- 117 Jörn Hansson er af den opfattelse, at de kritiserede konstateringer ikke er afgørende for spørgsmålet om den beskyttede sorts selvstændighed.
- 118 Hvad angår det sjette anbringende har Sortsmyndigheden gjort gældende, at appellanten har fejlfortolket den appellerede dom. Desuden er ingen af betragtningerne vedrørende stilkens vækstform afgørende med henblik på at tage stilling til den appellerede doms lovlighed.
- 119 Jörn Hansson har gjort gældende, at vurderingen af en sorts selvstændighed er baseret på en sammenligning mellem den ansøgte sort og de kendte sorter af samme art. Følgelig vil kriterierne om selvstændighed kun kunne vurderes via en sådan sammenligning.

Domstolens bemærkninger

- 120 Indledningsvis bemærkes dels, at appellanten med det femte og det sjette anbringende har rejst tvivl om Rettens vurderinger i den appellerede doms præmis 159-162 og 165-168 af appellants argumenter, som Retten fastslog var irrelevante, således som fremhævet af Retten i denne doms præmis 158.
- 121 For så vidt som Retten med rette fastslog, at appellanten ikke havde fremlagt noget forhold eller bevis, som gjorde det muligt at rejse tvivl om den tekniske afprøvning, som førte til meddelelsen af beskyttelsen af sorten LEMON SYMPHONY, vil appellants argumenter følgelig ikke kunne medføre, at den appellerede dom ophæves.
- 122 For så vidt som appellanten således ikke har godtgjort, at det plantemateriale, der blev anvendt til den tekniske afprøvning af sorten LEMON SYMPHONY, ikke var velegnet, og at DUS-kriterierne følgelig ikke var opfyldt, er argumenterne vedrørende tilpasning af beskrivelsen af denne sort i sig selv irrelevante.
- 123 Dels er appellen, således som påpeget i denne doms præmis 81, begrænset til retsspørgsmål, idet bedømmelsen af de faktiske omstændigheder og beviser ikke udgør et retsspørgsmål, der som sådan kan efterprøves af Domstolen under en appelsag, medmindre disse omstændigheder og beviser er blevet forkert gengivet.
- 124 I denne forbindelse kan appellanten ikke rejse tvivl om de faktuelle vurderinger, som Retten har foretaget, navnlig hvad angår beskrivelsen af kendetegnet »stilkens vækstform« vedrørende sorten LEMON SYMPHONY.
- 125 Det er i lyset af disse betragtninger, at hvert argument til støtte for det femte og det sjette appelanbringende skal undersøges.
- 126 Appellanten har for det første anført, at kendetegnet »stilkens vækstform« nødvendigvis er omfattet af undersøgelsen af en sorts selvstændighed, jf. artikel 7 i forordning nr. 2100/94.
- 127 Appellanten har imidlertid fejlfortolket den appellerede dom ved at foreholde Retten, at denne tilsidesatte den nævnte artikel, da den i den appellerede doms præmis 159 konstaterede, at vurderingen af en plantesorts selvstændighed ikke udelukkende, eller slet ikke, er blevet bestemt under henvisning til det kendetegnet »stilkens vækstform«.
- 128 Retten fandt nemlig ikke, at det i forbindelse med undersøgelsen af en sorts selvstændighed, jf. artikel 7 i forordning nr. 2100/94, ikke var nødvendigt at tage hensyn til kendetegnet »stilkens vækstform«. Det er imidlertid åbenlyst, at undersøgelsen af en plantesorts selvstændighed nødvendigvis forudsætter, at

der findes referenceplantesorter. Følgelig er det i forhold til eksistensen af sådanne sorter, at kendetegnet »stilkernes vækstform« skal undersøges, og det bør spille en mere eller mindre afgørende rolle for så vidt angår selvstændigheden af den plantesort, der skal beskyttes.

- 129 Følgelig bør det første og det andet argument i forbindelse med det femte anbringende samt det tredje argument til støtte for det sjette anbringende forkastes.
- 130 Desuden kan det ikke foreholdes Retten, at denne fandt, at tilpasningen af beskrivelsen af kendetegnet »stilkernes vækstform« ikke rejste tvivl om beskyttelsen af sorten LEMON SYMPHONY. For så vidt som nævnte kendetegn fastsættes ved en sammenligning med andre plantesorter, er en forfinelse af beskrivelsen nemlig uundgåelig, eftersom andre plantesorter opstår.
- 131 Under disse omstændigheder bør det tredje og det fjerde argument i forbindelse med det femte anbringende forkastes.
- 132 Endelig kan appellanten ikke uden at modsige sig selv foreholde Retten dels, at denne tog stilling til de argumenter, som vedrører proceduren i sag T-177/08, når appellanten selv fremførte disse argumenter, dels, at denne ikke foretog en fuldstændig kontrol af den omtvistede afgørelses lovlighed, for så vidt som denne afgørelse ikke tog hensyn til appellantens argumenter vedrørende karakteren af kendetegnet »stilkernes vækstform«, og samtidig foreholde Retten, at denne netop tog stilling til karakteren af dette kendetegn. Det første og det andet argument i forbindelse med det sjette anbringende bør følgelig forkastes.
- 133 Da det femte og det sjette anbringende bør forkastes, følger det af alle de ovenstående betragtninger, at appellen skal forkastes i sin helhed.

Sagens omkostninger

- 134 I henhold til artikel 138, stk. 1, i Domstolens procesreglement, der i medfør af samme reglements artikel 184, stk. 1, finder anvendelse i appelsager, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da Sortsmyndigheden har nedlagt påstand herom, og Ralf Schräder har tabt sagen, bør det pålægges denne at betale sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser udtaler og bestemmer Domstolen (Første Afdeling):

- 1) Appellen forkastes.**
- 2) Ralf Schräder betaler sagens omkostninger.**

Underskrifter